

THE ONLY SLO-
VENIAN DAILY
BETWEEN NEW
YORK & CHICAGO
THE BEST ME-
DIUM TO REACH
180.000 SLOVENI-
ANS IN U. S., CA-
NADA AND SO.
AMERICA.

ENAKOPRAVNOST

SLOVENIAN-EQUALITY-DAILY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZASTOPAJOČ INTERESE SLOVENSKEGA DELAVSTVA

"WE PLEDGE
ALLEGIANCE TO
OUR FLAG AND
TO THE REPUB-
LIC FOR WHICH
IT STANDS: ONE
NATION INDIVIS-
IBLE WITH LI-
BERTY AND JU-
STICE FOR ALL."

VOLUME III. — LETO III.

CLEVELAND, O., V PETEK, (FRIDAY) JULY 16th, 1920.

ŠT. 167 (NO.)

Single Copy 3c

Entered as Second Class Matter April 29th, 1918, at the Post Office at Cleveland, O. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Posamezna številka 3c

Published and distributed under permit (No. 728) author by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Cleveland, O. By order of the President, A. S. Burleson Postmaster, General.

Zračni polet v Alasko

Štirje vojaški zrakoplovi so pričeli svoj 9.000 miljski polet iz Nomea, N. Y. pa v Nome Alasko. Imeli so takoj smolo; slabo vreme, megla in deževanje jih je oviralo še predno so dospeli na prvo odbrano postajo v Erie, Pa. Prvi zrakoplov je pristal v Erie ob pol šest uri popoldne. Potem sta prišla še dva druga, ko se je četrti zgubil nekje v megli, kmalu potem, ko so odpluli v določeno smer. Zrakoplov št. 1. ima v oskrbi kapitan St. Clair Street, ki je obenem tudi vodja ekspedicije, se je takoj zgubil. Pristal pa je včeraj zvečer v Elmhurst, Pa. Ko sta vodnik in mašinst pristala, sta odlomila podvoz pri prvih kolesih, kar pa upajo, da bo danes dopoldan že popravljen in da bosta nadaljevala s svojimi poletoma.

Zrakoplova št. 3 in 4 pa sta srečno pristala v Erie, Pa. Imela sta tudi ta dva velike nepravilnosti v zraku, kajti slabo vreme jim je nagajalo skozi dve uri. Prevzili so razdaljavo od Nomea in Erie, Pa. v petih urah in dveh minutah.

Danes bodo nadaljevali dolgotrajno vožnjo. Odeteli bodo iz Erie, Pa. in njih prihodnja postaja bo Grand Rapids, Mich. Zrakoplovi bodo vzeli zračno črto, ki drži čez Eriško jezero. Na vseh postajah dobijo ti zrakoplovi zalogo goriva in druge potrebščine.

Mineola, N. Y. — Štirje vojaški zrakoplovi, katerih namen je doseči mesto Nome v Alaski, so odpluli od tukaj ob dvanajst uri, trindvajset minut. Imeli so nepravilnosti v zraku, čeravno jim je bilo obljubljeno od ameriškega vremenskega biroja, da bo njih prva pot, 350 milj, v splošnem primerna z ozirom na vremensko stanje.

Zrakoplovi upajo, da bodo naredili to pot, tj. in nazaj, v petindesetih dneh. Ako pogledate na zemljevid, lahko spoznate, kje stoji mesto Nome v Alaski. Prav v severni Alaski je, ob morju, ki leži med Azijo in Severno Ameriko.

Vsak zrakoplov je imel 117 galon goriva in dvanajst galon olja. Zrakoplovi so oboroženi s pištolami, puškami, municijo in orodjem, katerega znajo rabiti, ako padejo med divje kraje, kjer si bodo mogli sami preskrbeti in napraviti jedi. Med potjo bodo naredili šestnajst postaj. Razdaljavo med postajami je bila najdaljša iz Mineola do Erie, Pa., katera je bila dolga 350 milj. Najkrajša razdaljavo bo 200 milj, med Edmonton Alberta do Jasper Alberta, Canada.

Frank Darriah, star 47 let je prišel do prepričanja, da se neboeden več ne briga, če on še živi ali ne. To mu je dalo toliko pomisla, da je šel na pomol devete vzhodne ceste ter enostavno skočil v vodo, da si konča življenje. Ko pa je bil v vodi, se nanaagoma premislil: kako lepo je življenje na suhem pričel gledati kje je pomoč, in kako bi se rešil. To je videl delavec nekega parnika, mu vrget vrv, za katero se je prijel in prišel zopet na suho.

Poljske Amazonke na fronti.

Varšava, 15. julija. — Ženske so stopile v armado, da branijo mesto Vilno. Nahajajo se na osem milj dolgi fronti. Vse ženske so preskrbljene iz ameriških skladišč, jesti pa jim daje A. Y. W. C. Vse te ženske so pod komando ženske Goercz, ki je stara 26 let, in ki se je že borila pod generalom Pilsudski napram Rusom, in katera je bila že v bojih zadnje leto pri mestu Lvovu.

Poveljnica Goercz pravi, da lahko ženske opravljajo baš to, kakor moški, pa četudi so na fronti. Ona ima okoli tisoč žensk pod svojo komando. Mnoge izmed njih so močne in dobro izraščene, tako da lahko prenesejo vsako razburjenje in napredovanje.

Te ženske imajo opraviti s svojim lastnim transportom, kuhinjo in bojovnimi pripomočki, izvzemši altelirijo.

Po Poljski se organizira in nabira ženske v to armado. Kakor hitro bo nabrano dovolj veliko število, bo njih voditeljica organizirala samostojno žensko poljsko armado.

IRCI NAPADLI POŠTNI URAD V DUBLINU.

Dublin, 16. julija. — Danes zgodaj zjutraj je petdeset oboženih mož napadlo glavno pošto postajo ter zaplenilo vse vladne pošiljke.

V Foynes, v Limerick okraju je prišlo med policijo in Sin Feinerji zopet do boja, v katerem sta bila ranjena dva policista. Vojaške oblasti so v Bunratty, Clare okraj, zaplenili velike množine streljiva.

Stavka, ki je nastala kot posledica odklonitve železničarjev, da obratujejo vlake z municijo in vojaštvom, je stopila danes v jako resen stadij.

V Clones so oboženi možje v avtomobilu odpeljali pet železničarjev, ki se niso hoteli vdeležiti stavke.

Fajfarski klub ima svojo sejo v nedeljo ob pol enajsti uri na vrtu S. N. D. tam pod soto-ri. Važnost velika — to se tebe tika — oh ljub' moj član, glej, da te najdem tam, tam...

V pondeljek 19. julija bo sestanek odbora Slovenski Sokoli in telovadnega odseka; skupno posvetovanje bo ob osmi uri zvečer v Slovenski narodni čitalnici.

Mrs. Mary Poznik je odprla trgovino z mehkiimi piščanci in šolskimi potrebščinami na 7505 St. Clair ave. — Slovencem priporočamo njeno trgovino. Glejte oglas!

Mr. Medvešek je danes zaposlen z računi od zadnjega semnja. Pravi, da bodo gotovi prav kmalu. Rekel je, da bo čistega dobička od semnja prav gotovo \$3.500. — Smo lahko zadovoljni.

Mrs. Clara V. Cox je vložila prošnjo za razpoko. Za vzrok razpoko navaja, da je morala skozi 27 let sama sebe podpirati. Cox-ovi prijatelji zadržujejo tako trditve.

Nemci odgovorijo danes.

Spa, Belgija, 15. julija. — Nemški ministri so mnenja, da bodo sprejeli zavezniki noto, in bodo odgovorili na njo še jutri (to je danes) brez vsake kvalifikacije. Formalna odločitev kabinetskega sveta bo odložena jutri zjutraj, ko pa je bilo mnenje ministrov že nocoj isto, kakor je bilo, da je nota dobra, kakor je bila narejena.

Dr. Simons, nemški zunanji minister, je povedal, da je imel pogovor z ministrskima predsednikoma, z Millerandom in Lloyd Georgem, v katerem so se dotaknili bistvenosti zaveznškega odgovora, kateri bo dan v javnost pozneje.

Ministrski predsednik Lloyd George je bil nocoj dobrega razpoloženja, toda ko ga je vprašal časnikarski poročevalec, ali bo sprejeta pogodba od strani Nemcev, je odgovoril, da on še ne more povedati.

TURKI IŠČEJO MIR.

Carigrad, 14. julija. — Govorice so se razširile tukaj, takoj ko je odzboroval kabinet, da bo Turčija najbrže sklenila premirje, kakor hitro je bo dovoljeno, da dobi Turčija svojo reprezentacijo v vladi Smirne in Tracije. To se potem razume pod tem, da se tukaj zahteva skupna administracija.

Drugo poročilo tudi pravi, da narodnjaki obsodili na smrt velikega vezirja Damad Fera Paša in druge mirovne komisarje turškega kabineta, ker se pro-najdlo pri njih izdajstvo svoje-ga lastnega naroda. To so bili mirovni delegatje na konferenci v Parizu. (Hm, Turki, o katerih pravijo, da so najbolj kratki na svoji pameti, se vidi iz poročila, da ni res. Zakaj?)

ČIKAŠKI KOMUNISTI NA ZASLIŠNI KLOPI.

Chicago, 15. julija. — Moskovski manifest, ki vsebuje principe sovjetske vlade, kateri je prišel na dan s podpismi Nikolaja Lenina in Leon Trockija, je bil danes predložen na obravnavi socijalista-milijonerja William Bross Lloyda in devetnajst drugih članov komunistične delavske stranke v Chicagu, kateri so odloženi, da so delali zaro-to napram sedanji vladi.

Edina priča je bila danes zjutraj Ch. Egan, čikaški policaj, kateri je prisegel, da je dobil tisti manifest med knjigami, v gnjigarni A. Proctorja, ko se je zaplenilo njegovo trgovino.

Miss Agnes Dunn, stenografkinja je govorila o govoru, katerega je naredil Lloyd v Milwaukee, Wis., še pred dvema leti, v katerem je on baje rekel, da se bo moralo rabiti orožje, da se ovrže sedanjo vlado.

Ali je ruski car živ?

Toliko se je še pisalo o ruskem carju, o njegovi smrti in misterioznih prikazovanjih, da že res danes ljudstvo ne ve, ali je živ ali ne. Enkrat je ubit, drugi živi nekje v Rusiji, tretji se vozi z barko, četrti je pri svoji družini, itd. — Iz Londona danes prihaja poročilo, da se je pričela tudi sedanja sovjetska vlada zanimati za taka pripovedanja ter je razpisala dva milijona rubljev nagrade onemu, ki dobi ruskega carja, Nikolaja II. še živega, ali drugače povedano, kakor pravi poročilo, da se jim da v roke človeka, ki trdi, da je nekdanji ruski car.

Poročila pravijo, da ruski car še ni bil usmrčen, ampak je bil le njegov strežnik, ki je šel v smrt mesto carja; neko drugo poročilo pravi, da je v Sibiriji človek, ki se je izdajal za carja, toda da bi ušel iz rok boljševikov, je dejal, da on samo posebej tistega carja, ki je bil že usmrčen s svojo družino. (Koliko je na tem resnice — doženite sami.)

NEMŠKI PREMOGOVNI KRALJ.

Berlin, 15. julija. — "Kdo bo šel na konferenco v Spa?" je vprašal ameriški poročevalec prominentnega vladnega uradnika v Berlinu. On pa mu je odgovoril: "Stinnes bo šel!"

"Da, jaz mislim, da bo on edini, ki bo na konferenci," je nato rekel uradnik.

"Kdo pa bodo še poleg njega?" je vprašal poročevalec.

"Well," je dejal uradnik, ko je en čas pomišljal, "ni potreba o drugih govoriti."

Pravijo, da v Nemčiji odločujoče malo vlada, in da ima glavno besedo Stinnes; kakor reče on, tako je. — Toda kdo je ta Hugo Stinnes, se bo marsikateri vprašal. To je mož judovskega naroda, ki je bil rojen nekako pred petdesetimi leti. Če bi ga videli, kako sedi pri mizi v svojem telovniku, rekli bi, da je to navaden pisec kaknega premogorova. Jud, prav tak, kakršne vidite po cestah. Pravijo, da je zelo zanemarjen, kar se tiče obleke in čistobe. Imel pa je veliko priliko ob času vojne ter postal tako največji vojni dobivkar nemškega faterlanda. Dovolilo se mu je, da je pričel kup čevati s premogom, katerega je pošiljal v Dardanele; on je bil tisti, ki je pošiljal belgijske delavce po svetu.

Večkrat je rekel ta Hugo Stinnes, da je premog kralj. Bog pa je v Spa. On se bojeval za premog, danes pa ga pogleda, kaj že ima. On je lastnik petnajstih ali šestnajstih skupin premogorovov. Njegova roka že stega v Francijo. Njegovi so premogorovi v Luksenburgu. Danes pa že izdeluje papir, celoid in avtomobile. Večina velikih gozdov pripada njemu. Danes on kontrolira skoro ves premog v Nemčiji, kakortudi največje hotele v Berlinu.

Ne dolgo nazaj je rekel: "Samo še eno besedo; vi tako ne morete obratovati premogorovov. Toda jaz jih lahko. V treh mesecih me boste prosili nazaj. In takrat bom jaz prišel na moje lastne pogoje."

Trgovanje s pšeni-co na pred-vojni podlagi.

Chicago, 15. julija. — Ves svet z napetostjo pričakuje, kako bodo učinkovale predvojne metode, katere se je danes zopet upostavilo pri trževanju pšenice.

Ta dogodek se je završil brez najmanjše formalnosti na čikaškem trgovskem odboru, na katerega je osredotočena največja pozornost.

Prvič izza 25. avgusta 1917, ko je vlada Združenih držav prevzela kontrolo nad pšeničnim trgov, je bilo danes trgovanje s pšenico zopet dovoljeno iti preko omejenih količin.

Mesto dosedanjega načina, ko se je smelo prekupovati le kolikor so zahtevale potrebe, in kolikor je bilo pšenice na roki, sedaj pa se je začelo zopet s starim načinom in kupuje se ne samo pšenico, ki se ima takoj izročiti, temveč tudi velike količine iste, katera se bo izročila v roke kupca kdaj pozneje. Pri tem tudi ni določene nobene meje glede kvantitete, izven v kolikor regulira žitni trg trgovski odbor sam. Prvič dan se je trgovanje prvič dan vršilo v prostorih, kjer se je v predvojni dnevih mešetarilo za oves.

Načrt, po katerem se je pričelo s prekupovanjem, je prirejen na podlagi pričakovanja, da bo vzelo precej časa, predno se bo pšenični trg zopet uravnal na podlagi zakona zaloge in zahteve.

Zadnji nakupi, narejeni na stari podlagi v mesecu septembru 1917 so postavili ceno bušla pšenice na \$2.77½. Izza onega časa se je pšenica za takojšnje izročitev v Chicagu plačevala od \$2.18 do \$3.95. \$2.18 je bila prva vladna garantirana cena, katera pa je bila pozneje zvišana na \$2.26. Včeraj je vagon nove pšenice, katero se klasificira v četrti razred z ozirom na kvaliteto, prinesla \$2.87 bušel.

KAJ JE PRINESLO LJUDSKO ŠTETJE.

New York, 15. julija. — V mestu New York je nad 20.000 oseb, ki ne znajo čitati ali pisati angleščine. Te se klasificira med analfabete, kar pa seveda ni povsem pravično, kajti, velika večina izmed teh je zmognjena čitanja in pisanja v svojem lastnem jeziku. Vsled te prona-jdbe bo šolski odbor začel z veliko kampanjo za učitev angleščine. Pri tem mu bo pomagal tudi državni šolski departament.

V nedeljo popoldan 18. julija, ob drugi uri se vrši v Bir-kovi dvorani delničarska seja od The American - Jugoslav Printing and Publishing Co. — (Preje: Tiskovna družba "Enakopravnost".) Vsi delničarji ste vabljani, da se vdeležite te seje, kajti važna je in potreba je, da ste navzoči.

Sodnik: Ali ste katero drugo neumnost storili?

Zatoženec: Da, oženil sem se.

Parley P. Christensen predsed. kandidat Farmersko-delavske stranke.

Chicago, 15. julija. — Nova Farmersko-delavska stranka je danes, ravno predno se je pričelo daniti, izpopolnila svojo predsedniško kandidatko listino.

Parley P. Christensen iz Salt Lake City, ki je bil trajni predsednik konvencije komiteja osemindesetih, je bil postavljen predsedniškim kandidatom, Max Hayes iz Clevelanda, O., predsednik eksekutivnega komiteja Delavske stranke, pa svojim podpredsedniškim kandidatom.

Skupna konvencija združenih naprednih ameriških skupin, katere so si nadale v celonočnem zborovanju ime "Farmersko-delavska" stranka, se je zaključila nekoliko po četrti uri danes zjutraj, potem ko je nominirala Max Hayes-a podpredsedniškim kandidatom.

Nominacija Christensena ob 2:26 ponoči je bila največja senzacija konvencije. Njegovi prijatelji so ga spravili v pričetku v tekmo samo kot možnega kandidata, ter so mu že pri drugem glasovanju priborili večino glasov ter prekrizali načrte skupine, ki je hotela izročiti nominacijo Dudley F. Malone-u iz New Yorka.

Malone je bil izbira delavske skupine in vsled tega je bila ista nekoliko poparjena, ko je Christensen dobil predsedniško kandidaturu. Ko je prišla na vrsto nominacija podpredsedniškega kandidata so se vsled tega ob početku nekoliko kujali, toda so končno vendar privolili, da Hayes prevzame podpredsedniško nominacijo.

Ko so bile nominacije izrečene, so delavski voditelji izjavili, da Hayesovo ime na volilnem listku nove stranke jamči, da jo bode delavstvo z vso silo podprlo.

Pri prvem glasovanju za predsedniškega kandidata je dobil Malone 166 glasov, Christensen 121.1; Debs 68; Ford 12.3; Frazier 9; Bigelow 7, in pomož. delav. tajnik Louis Pos 1.7. Pri drugem glasovanju je zmagal Christensen.

ČETE POSLANE NA MEKSIKANSKO MEJO.

San Antonio, Tex., 15. julija. — Iz južnega glavnega stanja prihaja poročilo, da so bile posadke na meji Meksike pomnožene vsled poročil, da so se pojavile sovražnosti onstran meje: Štirje vojaški zrakoplovi so bili poslani na mejo, obloženi z vojnimi materialom, kakor tudi 37. oddelek pehote, ki naj se ustavi v Laredo.

Poročilo pravi, da je provizionalni predsednik De la Huerta aretir generala Pablo Gonzalesa.

En napad se je že završil danes zjutraj od strani 300 obregonistov, ki pa so bili odbiti ter so pustili na bojišču tri ranjenca. Sodi se, da je bil ta napad narejen samo raditega, da se prepričajo, kje bi bilo boljše napadati vspešno in zmagovito.

Chicago brez poulično-železniške službe.

Chicago, 15. julija. — Danes je poulično-železniška služba v Chicagu skoraj popolnoma prenehala z obratovanjem, ko so električarji po več napravah vsled spora glede priznanja unije odšli na štrajk in ko družba ni hotela ugoditi meznim zahtevam nekaterim vrstam svojih uslužbencev.

Od štrajka je prizadetih okrog 3000 mož. Generalni upravniki poulične železnice, Willston Fish, je danes izjavil, da se bo napravilo poiskus, da se železniško službo zopet uvede na vseh črtah.

Od štrajka niso prizadete naduljice proge.

Nesporazum, ki se je končal s popolnim prenehanjem železničnega obrata, se je pričel, ko je zaštrajkalo 192 mož, ki so uposleni v elektrarnah, katere oskrbujejo proge z električno silo.

Glede štrajka se je glasovalo sinoči opolnoči in določilo se je, da se izvede že ob 5. uri danes zjutraj. Prišel je tako nepričakovano, potem ko se je razbila konferenca med zastopniki družbe in unije, da je malokdo vedel za štrajk, dokler niso ljudje začeli odhajati na delo, in so videli, da kare ne vozijo. Edino obratovanje nadeesnih železnic daje nekoliko olajšanja.

OSTANKI LUSITANIJE.

Philadelphia, 15. julija. — Rešilni jopič, tih spomin na tragično torpediranje ladije Lusitanije, katero se je završilo pet let nazaj, je bil najden v Delaware reke. Jopič sta našla dva detektiva. Na njem je bilo zapisano: Rešilni pas — Lusitanija.

HARDING IN ŽENSKKE.

Washington, 15. julija. — Sufragetke in anti-sufragetke so danes kritizirale senatorja Hardinga, sedanjega republikanskega predsedniškega kandidata. Niti ena stranka ni popolnoma zadovoljna z njegovim stališčem napram ženski volilni pravici. Harding niti eni stranki ne more ustreči. Prišla so danes poročila v javnost o pogovoru, katerega so imele s Hardingom ameriške sufragetke. Harding se je izrazil, da mora biti ženska volilna pravica odobrena do časa volitev, ter da bi rad govoril, oziroma zašlislal ženske, katere so nasprotne ženski volilni pravici.

Senator je tudi dejal, da on ne mara biti pristranski katerekoli ameriške naprednosti. Tako je pisal voditelj anti-sufragetke, da bo z veliko pažnjo preštudiral njeno pisanje, in da bo na isto tudi podal svoje mnenje.

Sufragetke ga istotako bombardirajo s pismi. Voditeljica je rekla, da najbrže ne bo Harding pustil kar v nemar, katera država bo ratificirala splošno žensko volilno pravico, ali bo to država z republikansko državno postavodajo, ali bo to demokracija.

Da, ženske so ženske, in kdo naj jim ustreže, če so nasprotne mnenja. Ubogi senator Harding.

"Enakopravnost"

IZHAJA VSAK DAN IZVEMSI NEDELJ IN PRAZNIKOV
ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Owned and Published by
THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
Business Place of the Corporation. 6418 ST. CLAIR AVE.
SUBSCRIPTION RATES:
By Carrier 1 year \$5.50, 6 mo. \$3.00, 3 mo. \$2.00
Cleveland, Collinwood, Newburgh by mail 1 year \$6.00, 6 mo. \$3.50
3 mo. \$2.00.
United States 1 year \$4.50, 6 mo. \$2.75, 3 mo. \$2.00
Europe and Canada 1 year \$7.00, 6 mo. \$4.00
POSAMEZNA ŠTEVILKA 3c SINGLE COPY 2c

Lastine in izdaja ga
Ameriško-Jugoslavanska Tiskovna Družba.
6418 ST. CLAIR AVE. Princeton 551. 6418 ST. CLAIR AVE.
Za vsebino oglaševanj ni odgovorno ne uredništvo, ne upravnništvo.

CLEVELAND, O., V PETEK, (FRIDAY) JULY 16th, 1920.

104

ANGLEŠKO DELAVSTVO O RUSIJI.

Angleška delavska stranka je poslala svojo misijo v Rusijo, da preišče razmere in pogoje v sovjetski Rusiji. Ta misija je že podala svoje poročilo, na katero se lahko zanesemo, kajti gotovi smo, da ta misija ne laže, ampak opisuje razmere le tako, kakršne so bile ob času, ko je bilo to poslanstvo tam v Rusiji.

Ta misija je podala sledeče poročilo:

Velik utis so naredili na nas učinki tistega vodstva, katero je vodilo intervencijo in blokado napram ruskega narodu. Ta smer zaveznikov vlad se je vlekla od leta 1918, in to pod takšnimi formami, direktnimi in indirektnimi, kakor se še nadaljujejo celo danes. Baš tukaj je korenika vsega zla, katero pada na rusko ljudstvo še v današnjih časih.

Kakor je bila prepoved eksportiranja iz Rusije nadelna za vse narode v zunanjem svetu, tako je bilo importiranje v Rusijo pogubno za notranjo ekonomijo Rusije same.

Toda vprašanje življenja presega vsa druga vprašanja ter stopa na prvo mesto. Mi smo se prestrašili, ko smo videli pogoje dejanske lakote med mestnim prebivalstvom — med ročnimi in duševnimi delavci — v katerih oni sedaj živijo.

Da so zavzeli zavezniki to smer, s katero so držali dolgotrajno blokado, so prizadeli Rusiji najbolj s pomankanjem mila in zdravniških potrebščin. Vročinska bolezen in druge mrzlične bolezni so se pojavile po vsej deželi. Reči moramo, da so se ustanovile radi tega velike in dovršljive sanitarne organizacije na poziv komisarijata javnega zdravja. Delovanje in vožnje po železnicih so pod kontrolo gotovih določb, ter tudi pod obzervacijo, izpoznavanjem bolezni in razkuževalnimi postajami. K vsakemu vlaku v Sibiriji in v Evropski Rusiji se je priklopilo poseben voz, v katerega se takoj prepele osebo, ki bi bila napadena od nevarne ali nalezljive bolezni, da se na ta način zabrani vsako nadaljno okuževanje. Večje število balnišnic se je ustanovilo v Rusiji in Sibiriji. Velika sanitarna propaganda je bila v teku od strani sovjetskih in rokodelskih zvez, v mestih in vaseh, in tako je danes vsaka epidemična bolezen pod kontrolo. Poleg tega pa se je vpeljalo prisiljeno cepljenje koz po vsej Rusiji in Sibiriji, kar se je pač zgodilo šele prvič v zgodovini Rusije.

Toda vseeno, čeravno so bile te organizacije na delu, bila je blokada tista velika ovira, ki jim je zabranila privoz mila in razkuževalnih zdravstvenih pripomočkov

— in ta blokada je kriva in odgovorna, da je umrlo v Rusiji na tisoče ljudi, ki so bili napadeni od kužnih bolezni.

Rusija je velika agrikolturna dežela, toda ruski kmet ne more zakladati mesta z živežem, če ne dobi v zameno manufakturno blago. Prepoved dovoza je onemogočila dobavo tega blaga v mestih; kajti doma se jih ni moglo izdelavati, iz tujine se jih ni moglo importirati. Ta situacija se je poslabšala še z delnim prenehanjem transporta, ker je bila Rusija napadena od zunaj, in ko je grozila doma civilna vojna.

Delni odlog so dobili Rusi, ko je bila poražena vojska Kolčaka, Denikina in Judeniča. Takoj se je pokazal napredek, ki se je pojavil ob tem kratkem počitku, in ki je pričel z velikanskimi učinki v ekonomični rekonstrukciji, s pomočjo dobro poznane in premišljene učne kampanje. Narodna energija se je podprla od strani vojaškega operiranja, ki je pomagalo do izboljšanja transportnih sil, ki je ustvarjalo orodje za mirovne čase in izboljšalo sanitarne pogoje. Morda ni imela Rusija še težjega nereda, ko je zopet morala ponoviti sovražnosti na poljski fronti, kar je zaostavljalo ruski narod proti njegovi volji, da je krenil iz potov miru na pota neljube vojne. Mi sami smo videli kopico takih vzgledov tega škodljivega postopanja.

Poziv za novo vstvarjajoče delo je bil zopet postavljen na stran, kajti na njegovo mesto je stopil zopet poziv za vojaško navdušenje, kajti pogoji pripravljajo novo pretvezo, da se okrajšuje osebno svobodo in zabranjuje svoboda diskuzije. Ti pogoji se ne morejo spreminjati, dokler se nadaljuje vojna.

In učinek sedanje krize se je moral upoštevati tako, da so vse stranke podpirale vlado, z namenom narodne obrambe — pa čeravno so bile te stranke različnega mnjenja glede notranje politike. To demonstrira ničvrednost domnevanja, da bi komunistični principi, so li dobri ali slabi, mogli biti uničeni od sovražnega pritiska od zunaj. Tak pritisk samo omogočuje stanovitnost vlade, pač tako daleč, kar se tiče notranje politike.

Iz vidika gori omenjenih faktov mi želimo zaznamovati enoglasen in prisrčen protest napram ravnanju, katerega učinke smo opisali — to je napram ravnanju in postopanju nespametne in nečloveške politike. Največja ruska potreba je danes: takojšen mir in občevaranje z zunanjim svetom. Mi priporočamo, da naj vse angleško delavstvo in njegovo gibanje zahteva odpravo zadnjega znaka na blokadi in intervenciji, kakortudi razrušitev ovir, katere so postavili imperialistični državniki med našim narodom in našimi brati in sestrami sosedne Rusije.

Da pa se prva stopnja do teh predmetov doseže, potem naj se sedanja vlada v Rusiji brezpogojno prizna. Ona že kaže svojo stanovitnost skozi dve leti in pol navzlic mnogim poskusom, da se jo uniči. Mi sami smo videli faktično, kako velikansko je prizadevanje, da se na ta način lelo ekonomične rekonstrukcije.

Nam se zdi nepotrebno, da bi se obdelavali podrobnosti z argumenti, zakaj da bi se ne mogla pripoznati ruska vlada, in da bi se ne moglo doseči miru baš radi tega, ker se nekatere vlade na strinjajo z rusko akcijo. Po našem mnenju je to le vprašanje Rusije same, ne pa vprašanje tujih vlad.

To poročilo smo posneli iz "The Nation". Ako ste ga pazno prečitali, ni vam treba dosti premišljevanja, in razumeli boste sedanje Rusijo, sedanje situacijo, in zapreke, zakaj se ne pripozna Rusija.

Za remeduro v vojaški justici.

Interpelacija narodnega poslanca g. Milana Koruna in tovaršev na ministra vojne in moriarice radi vojaško-sodnih razmer na Slovenskem.

Gospod minister! Ze početkom maja Vas je moj tovariš dr. Lovčar interpeliral radi zavlačevanja sodnih preiskav proti vojakom na Slovenskem in zahteva od pomoči. Na interpelacijo žal niste niti odgovorili, niti niste ničesar ukrenili, da se vojaško sodne razmere na Slovenskem izboljšajo.

Prisiljeni smo zato, gospod minister, da z vso jasnostjo posvetimo v tozadevne skandalozne razmere, ki so nevzdržljive in evropske države nevedne in da z vso odločnostjo zahtevamo takojšnje od pomoči. Razmere so take, da zbujajo popolnoma opravičeno nejevoljo nad višjimi vojaškimi oblastmi, katerih predstavniki so pri nas izključno le častniki Srbi — tako torej, da se rodeva mnjenje, med vojaškim in civilnim prebivalstvom, da so tem skandaloznim razmeram, vobče krivi Srbi in tako mišljenje gotovo ni v korist države! Zato je Vaša dolžnost, gospod minister, da nemudoma odpravite vse nedostatke in krivice pokličite na odgovor.

Gospod minister — slabo je bilo v Avstriji, posebno za vojaštvo. Vendar pa moramo resnici na ljubo povedati, da so bile v marsikaterem pogledu razmere boljše, kakor pa so sedaj in povedati moramo tudi, da bi razmere sedaj mogle biti boljše, če bi odločilni faktorji imeli dovolj volje, razumevanja in uvidenosti zato, da ni vse slabo, kar smo prinesli takozvani oslobodjeni kraji v državo in da pomeni forsirano proširanje srbskih zakonov in predpisov po prečasnih pokrajinah ne samo formalno nedopustnost, ampak tudi bistveno poslabšanje obstoječih razmer, torej korak nazaj, mesto naprej.

V Avstriji smo imeli vojaško kazenski proces, ki je približno odgovarjal zahtevam, moderne časa. Ni bil sicer na višku, posebno, ker v vojskem času ni našel modernih in humanih sodnikov, vendar pa je bil zadovoljiv. Kakšen vojaško kazenski proces pa je imela Srbija, to Vam je, gospod minister, itak znano. Prepričani smo, da sami niste z njim zadovoljni in da si sami želite modernjšega. Sličen je staremu avstrijskemu vojaško kazenskemu procesu, ki je bil evropski skandal, in ki so se ga končno počeli celo

bivši avstrijski vojni ministri sramovati.

Ko se je ujedini sedanja naša država, počele so vojaške oblasti tudi "ujedinjavati" in to na prav enostaven način. Srbijske zakone in predpise so razširjali na takozvano oslobodjene kraje — nikogar vprašajo in ne meneč se za posledice.

Tako "ujedinjenje" je prineslo lanko leto tudi ukinjenje bivšega avstrijskega vojaško-kazenskega procesa in uvedbo srbskega.

To ukinjenje je rodilo neizmerno gorje za uboge vojake. Pa ne le to — tudi način likvidacije višjih vojaško-kazenskih preiskav in pa mišljenje vseh merodajnih vojaško-sodnih činiteljev naše vojske je tako, da se ježe človeku lasje, ko vse posledice vidi in sliši.

V ministrstvu vojne sedi kot vojaško sodni referent neki gospod Jovanović, trmast in neviden gospod, ki je pač v prvi vrsti odgovoren za vse nezalisanosti. To je tisti Jovanović, ki je na svojo roko lanko leto spomladi v zmislu § 289 vojaške krivičnega zakona postavil slovenske civiliste pod vojaški preki sod, v zmislu § 289, ki je vporabljen le v okupiranih, ne pa oslobodjenih krajih. Gospod minister! Celotno ljubljansko deželo je imela poguma, da je proti tej nezalisanosti protestirala! In kaj se je g. Jovanoviću zgodilo? Nič, še danes ima ta referat v svoji nesposobni roki! Dosti bolj pa tudi ni tozadevni referent pri 4. armijski oblasti v Zagrebu neki gospod Vesović, katerega dober glas nam je znan iz solunskega procesa proti črni roki.

Po uvedbi srbskega, vojaško-kazenskega procesa zapovedana je bila likvidacija tekočih kazenskih zadev. Vsa človeka bi mislil, da se bo ta likvidacija izvršila na ta način, da se tekoče preiskave izvrše še po predpisih bivšega avstrijskega procesa in po sodnikih, ki te predpise poznajo.

Pa motil bi se, kdor bi tako pametno mislil. Prišlo je poveličje, da se vsi končani in nekončani spisi za Slovenijo odstopijo komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani, kar se je tudi zgodilo. Tisoči in tisoči aktov so romali v dravsko divizijo nad ubogo glavo enega referenta, delo, ki je do takrat opravljalo kakih 10-12 častnikov-sodnikov po celi Sloveniji. Ti sodniki so bili vsi Slovenci, večinoma seveda rezervisti. Ker niso poznali srbskega kazenskega procesa, so postali za službo nerabni, zato so jih odpustili — na njihovo mesto so prišli "poznalci" srbskega procesa, aktivni sodniki srbskega imena, slovenski aktivni vojaški sodniki so pa morali "učiti se" srbskega vojaškega procesa v Makedonijo.

Da se poskrbi še za "boljšo vojaško pravosodje", katerega glavni namen je po mnenju merodajnih faktorjev očividno ta da postane "hudodelec" vse dolgega preiskovalnega zapora "neškodljiv," je g. Jovanović kinil tudi nepotrebno veliko število vojaških sodišč. Predvso na Srbija imela je, če smo prav informirani, 8 vojaških sodišč. Mislili bi torej, da jih bom imeli v novi državi vsaj 2-več. Kaj šel! Na polovico jih skrčili! Vojaška sodišča v poslej le na sedežih armijskih oblasti, za celo Slovenijo in avstrijsko, torej le eno v Zagrebu. Vse to seveda v interesu hitrejšega in boljšega pravosodja!

V Ljubljani ni torej ne vojaškega pravdnštva, ne vojaškega sodišča, ampak samo izslednik dravske divizijske oblasti. Kot tak je fungiral do zadnjega časa nek sodski kapetan gospod Nikolič — katerega blagodejno delo bomo še orisali. Pred par dnevi je prišel kot njegov naslednik polkovnik g. Mišičević — odkrito povedano, da si od promene osebe ne obeta promene sistema.

Kake so torej razmere v vojaških zaporih v Ljubljani po srbskim vojaškim kazenskimi procesom, in egido gospoda Nikoliča? Ko je začela zgoraj omenjena "likvidacija", so bili vsi sodniki izpuščeni na prosto, kaj "hudodelec" — hvala jim za njihovo humanost! Ostali pa je ob pričetku "likvidacije" vendar še precej vojakov v preiskovalnem zaporu in ti so danes zaprti, nekateri že več kot eno leto.

Tako sedaj n. pr. neki Sebešek radi tatvine že 14 mesecev v preiskovalnem zaporu, nek Kraljčić radi ropu tudi 14 mesecev, neki F. Šalamon zato ker je baje streljal na orožniku že 12 mesecev, neki Anton Kotevar, dobrovoljec, star sete let, radi tatvine 10 mesecev, neki F. Kocipec baje radi lanske pobune v Mariboru že 5 mesecev, čeprav bi bil moral biti izpuščen, ker spada pod amnestijsko ukaz!

Preiskava proti tem in še drugim teče, teče — in bo teče še leta, kakor prorokujejo dobri poznavalci srbskega vojaško-kazenskega procesa: do prave ne pride; izslednik dravske divizijske oblasti "nemno vremena" — da konča preiskavo proti železničarjem, ki se živijo na orožne vaje ob zadnjem štrajku niso odzvali.

(Dalje na 4. strani.)

Lovec: Ali ste videli zajaka? Deček: Jaz sem ga videl. Lovec: Kdaj pa? Deček: O se pred dvema letima.

V močvirju velemesta

Iz dnevnika slovenske priseljenke.
Spisala L. G.

— Vse kaže, da nama ne zaupajo preveč — je rekel moj spremljevalec. — Tukaj so izvanredno previdni. Za to pa nudijo te hiše tudi nekaj, česar ni mogoče dobiti nikjer drugod na svetu. Tukaj najde vsakdo svoj račun. Tudi! ...

Neki šum je prekinil njegov govor. Obrnila sva se proti dotični strani in bledecična preproga se je razgrnila. Za njo, na krasnem divanu, kot pričarana iz tal, je ležala ženska, še otrok, ter stezala roki proti nama. Hotela sem stopiti poleg, da govorim z deklico, a moj spremljevalec me je zadržal.

— Počakajte zašepetal. — Prišlo bo še boljše. — V resnici je prišlo še boljše.

Uboga bitja. — Prepričana sem, da ni niti eden teh ubogih otrok vedel, kaj so nameravali z njim in kam ga hočejo spraviti. To je stara pesem, pesem o trpljenjih, ki se vedno ponavljajo.

Zapustila sva hišo po drugi poti, a morala plačati petdeset dolarjev za obisk. Cela uredba teh hiš kaže, da je za človeka, ki se nahaja v njih proti njegovi volji, popolnoma izključeno, da bi prišel iz njih.

Če bi policija v resnici iskala, bi ne našla ničesar drugega kot povzam nedolžno čajnico v prtičju.

Vse, kar se ne sme videti, se odstrani preko lestvic v druge hiše.

Polegij pa je vse to dobro znano. Znano ji je,

da so ravno te luknje v kitajskem mestnem delu najhujše, kar je dobiti v tem pogledu. Kljub temu pa puščajo te hiše.

Še enkrat sem prečitala svoje zapiske v dnevniku in čeprav se mi kri po žilah mirnejše in težje pretaka, soglašam še sedaj s svojo takratno trditvijo, da je namreč treba pripisovati glavno krivdo radi teh nesrečnih razmer, možkim samim. Kot v vsakem drugem slučaju pride tudi tukaj vpoštev pravilo o povpraševanju in ponudbi.

Edinole v tem tiči korenina vsega zla.

Ce bi možki ne obiskovali na tak način in tako pogosto teh hiš, bi bila tudi njih eksistenčna možnost zelo omejena ali pa sploh nemogoča.

Trgovina z dekleti, ki predstavlja največjo rakano na telesu naše kulture, bi v takem slučaju sama od sebe prenehala in izmrila.

Pogosto pa sem morala čuti ugovor iz možkih ust:

— Možki ne more drugače ter mora v take hiše, če noče ogroziti svojega zdravja. Recimo, da je stvar v resnici taka. A zakaj se torej ne poroči, če že ne more živeti brez žene?

Ali ni na drugi strani zelo enostransko in sebično naziranje možkih, da mora na stroške njih blagostanja hrepenenja po uživanju doprinarjati druga polovica človeštva svoje žrtve? — Kdo pa vpraša neporočene ženske, kakšne so njih potrebe v tem oziru? —

Kakorhitro čuje ženska glas narave ter mu sledi, je takoj izobčena iz družbe ter prokleta.

Storila pa ni nič drugega kot stori možki, ki pa se smatra upravičeni k temu. V slučaju, da bi v resnici ne mogli izhajati brez javnih hiš, kar pa ni moje

mnenje, bi bilo še vedno najboljše in edino pravilno, da se jih stavi pod državno kontrolo.

Nihče ne more navesti nikakih ugovorov, da to ni mogoče. Vsaka stvar je mogoča ter je treba le trdne volje in v takem slučaju se najde tudi pot, kako izvršiti kaj takega.

Seveda bi bilo treba v takem slučaju uveljaviti mednarodne dogovore, katerih je vendar vsepolno na drugih poljih. —

Vlade zanemarjajo le polje, ki se tiče ženske, torej dejansko nosilnice bodočnosti.

Ce bi se naenkrat odpravilo take luknje ter stavilo one, ki se pripravljene prodajati svoja telesa, v hiše pod državno upravo, kjer bi ne smeli prodajati nobenih opojnih pijač, potem bi videli, kako hitro bi izginila nemoralnost. — Vsedtega je edinole vlada posameznih držav sposobna nuditi resnično od pomoči na tem polju. Na ta način bi bila enkrat za vselej odtegnjena tla sedanjih trgovin z živim blagom. —

Zakaj ne nastopijo vlade te poti in zakaj ne odpravijo sramotne trgovine, ki se vrši sedaj? — Ni ga človeka, ki bi mogel na to odgovoriti.

Dr. Curtis, moj stari prijatelj je zvest pomočnik v vseh mojih prizadevanjih. On namreč najde odprto pot vsepovsod, kjer zadene ženska ponavadi na trdozaprta vrata. —

Največji uspeh naših prizadevanj je obstajal v tem, da so odpravili največje beznice in luknje na doljeni Bowery. — To je njegovo delo. —

Ce so mogočni te zemlje brezbrizni v tem oziru, si morajo ženske pomagati same ter se boriti za te najbolj revne med ženskami.

Najbolj iskrena želja moje mladosti se je izpolnila. Imam na razpolago dosti sredstev in tudi dosti časa, da posvetim vse svoje moči in vsa svoja prizadevanja tem nesrečnim bitjem.

Moja dva otroka sta srečna. Preteklo leto mlad sem bila pri Konradu na krstu prvega otroka in tudi moja hčerka ima že dečka in deklico. —

Vsi ti me sedaj ne potrebujejo. Vse svoje sile lahko posvetim in ves svoj čas nevarno onim mojim srečnim, ki me potrebujejo. —

Mi živimo v času, v katerem se govori neprestano o kulturi in preveliki kulturi. Severne države izdane na milijone in milijone, da oprostite zamorec. obeh najboljših Amerikancev je bilo suženjstvo in motna pega na narodnem organizmu Amerike.

Ali pa so nesrečna bitja, katerih je samo v New Yorku nad 50.000, kaj drugega kot so bili sužnj?

Črnomu sužnju je bilo tisočkrat in tisočkrat boljše kot pa je njim. Črni sužnji so morali sicer delati, so jih gospodarji prodajali v suženjstvo napredu ali uživali so kljub temu omejeno svobodo ter lahko živeli svoja življenja po lastni volji.

Ne smem se preveč pogloviti v prepaše človeške slabosti. Moja kri se upira celemu temu usodopolnemu sistemu. Le ženska more pomagati ženski. Skupaj moramo nastopiti proti gločencem, ki kršijo na zaslišen način najsvetejši blagor človeštva, proti tistim, ki trgujejo s telesi in dušami nesrečnih bitij. Kljub vsemu pač najprej namreč v našo vrsto, kljub vsemu, kar greše sedaj in kar so zagrešila preje. — KONEC —

Najhitreje in najstalneje.

pošiljanje denarja v staro domovino je potom čeka (draft). TUKAJ JE KAR JE POTREBNO:

Mi vam pošljemo ček. To ček pošljete vi naslovljeno in kadar on ček prejme, gre z njim na dotično banko, kjer dvigne denar. Mi izdajamo čeka na vse večje banke v Jugoslaviji. — Pošljamo denar tudi potom pošte in brzojavno. — Naša cena je vedno najnižja.

Pošiljamo denar na bančne uloge na vse hranilnice v Jugoslaviji in vam dobimo vložne knjižnice v najkrajšem času.

Prodajamo parobrodne listke vseh parobrodskih družb. Našim potnikom preskrbimo vsa potna izkazila brezplačno. Dobimo vam vašo družino iz starega kraja v Ameriko. Izpolnjujemo vse javne notarske posle kot so: pogodbe, in razvrstne druge poslovne listine. PRIDITE OSEBNO ALI PIŠITE ZA POJASNILA.

NEMETH STATE BANK

John Nemeth pres.

Glavnica i rezerva preko \$2,000,000.00.

v bančnem posloju
10 E. 22nd St.1597 Second Ave.
NEW YORK CITY

Zopet sem odrpala SLADŠČICARNO in sicer na
7505 ST. CLAIR AVENUE.

kjer se vam bo postreglo s krepilnimi

PIJACAMI, BOMBONI, SLADOLEDOM, SLADŠČICAMI, CIGARAMI IN CIGARETAMI.
Se vam priporočam v obisk

MARY POZNIK

7505 ST. CLAIR AVE.

ZADRUŽNA TRGOVINA.

SLOVENSKA DELAVSKA
ZADRUŽNA
ZVEZA

je delavsko podjetje, kjer dobite mnogo življenjskih potrebčin ceneje nego drugje.

Naša želja je, da postanete tudi vi član tega podjetja in obenem tudi odjemalec.

Le na ta način si mora delavstvo pomagati, ako si osvobi trgovino in se v delovanje iste zainteresira.

Pridite in si nakupite vsega potrebnega v naši trgovini. Vedno sveža zaloga razne mesnine. Domače suho meso.

S. D. Z.

TEL. O. S. PRINCETON 2993 R.
THE SLOVENIAN NATIONAL HOME CO. CLEVELAND, O.
GLAVNICA \$150,000.00.

Predsednik FRANK SOMRAK, 5800 Prosser Ave. — Podpredsednik: FRANK ZORIC, 6217 St. Clair Ave.; Tajnik: ERAZEM GORSHE, 6409 St. Clair Ave. Blagajnik: FRANK BUTALA, 6410 St. Clair Ave. — NADZORNI ODBOR: Frank Budič, John Centa, Rosie Mayers, Jacob Luznar. — FINANČNI IN GOSPODARSKI ODBOR: — John Mar. Jernej Znidaršič, John Znidaršič, Josip Teržan. — STAVBENI ODBOR: Matt. Satkovič, Andrej Bogataj, Edward Bransell.

URADNE URE TAJNIKA SO: vsaki torek, sredo in petek, od 7. do 8.30 zvečer in ob sobotah od 2. do 3. ure popoldne. — Vse denarne prispevke prejema pomožni tajnik in knjižničarja br. LUDVIK MEDVEDSEK ob zgoraj navedenih uradnih urah v S. N. Domu, soba št. 6.

Cenjenemu občinstvu, bratom Slovincem in Hrvatom naznanjam, da sem odprl

MESNICO

takoj poleg stare trgovine, katera bo v kratkem zaprta. Torej, da vam postrežem s svežim blagom in da vam ne bo treba hoditi po meso v daljavo bom odprl

NOV PROSTOR, v ČETRTEK, 15. JULIJA,
1151 ADDISON RD.

kjer bom posloval 6 tednov nakar uredimo in pripravimo stare prostore za zopetno obratovanje mesarske obrti. Se priporočam vsem odjemalcem.

FRANK VIDMAR

1151 ADDISON RD.

DR. L. E. SIEGELSTEIN

Zdravljenje krvnih in kroničnih bolezni je naša specialiteta. 308 Permanent Bldg. 746 Euclid ave. vogal E. 9th St. Uradne ure v pisarni: od 9. zjutraj do 4. popol. od 7. ure do 8. zvečer. Ob nedeljah od 10. do 12. opoldne.

GORJE.

Spisal Ksaver Meško.

Slika iz Slovenskih gor.

Sodba božja čez svet, jeza božja čez deželo! Kdaj pridrvi groza sodnega dne? Kdo ve? Nihče. Nikjer ni zaznamovano, nikjer zapisano. — Kdaj udari roka božja deželo? Nihče ne ve, nikomu ni bilo razodeto. Kdaj uniči srd božji tvoje delo, tvoj up, o kmet? Ne veš. V nobeni pratiki ni zaznamovano, ne razodene ti noben modrijan.

Le bojiš se, kadar sili bilje v klas: "Morda je blizu." Le trepetiš, kadar se debeli grozd, in se napenjajo jagode kakor ustnice mladih deklic, kadar prično grozdi rumeniti in se rde čiti: "Če pride zdaj, gorje!"

Do poldne je sijalo solnce vroče in žgoče. Okoli poldneva je bilo že povsem razplamtelo. Resnično, čudno je bilo, kako da se ni raztopilo liki kepa masla v ponvi nad žerjavico, kako da se ni pričelo cediti s tistega razbeljenega jeklenega neba, cediti se v dolgih, hlapečih curkih, kakor se cedi razpuščeno železo v plavžu.

Silna, morilna tesnoba je ležala nad zemljo. Če se je zgnilo listje na trpečem drevesu, na grmu ob cesti, povsem opečenem in oprazenem, je zavzdihnilo in zajčalo, kakor zavzdihne bolnik, ki ga mučijo žgoče bolečine, sredi nemirnega sna, ko sanja o veselem zdravju in o bridki smrti obenem.

A proti tretji uri, glej, se kar naenkrat dvignejo na daljnem obzorju, kjer se poveža od vročine drhteče nebo na zemljo, prvi oblaki. Kakor da se je tam zemlja, vsa prebodela in pregreta od plamtečih solčnih pogledov, vnela, in zdaj hlapi prvi dim iz polagoma, šele pridušeno tlečega ognja v višino. Očesu se zdi, kakor bi kobacali, polagoma in izteška, po vzbočeni steklenogladki steni poveznjenega jeklenomodrega kotla ogromni mračni nestvorji, neokretnim želvam slinči.

Mirno obvisi nekaj trenutkov na gladki steni tam ob meji neskončnosti. Jasneje jih vidi zdaj oko: glej, ali niso vranci Večnega? Mračni stoje na strmi neskončni cesti, mračno si ogledujejo svet in ceste vesolstva. Morda iščejo najprimernejše poti, da se zaženo po njej v divjem diru. Morda čakajo, od lenobe premagani, da jih udari in izpodbode bič jeze božje — da jih razpodi roka vsemočnega Gospodarja čez deželo in pokrajine, ki bi naj bile danes obiskane in udarjene.

Hipoma glej, vztrpetaj. Potuhnejo se za trenutek kakor pod žgočim udarcem. A že v naslednjem hipu se vzpno v višino, kakor vročerkven arabec, kadar zažvižga po njegovem plemenitem telesu tenki bič.

Pa zlete kakor za stavo po nedogledni cesti božji, po prosti, neomejeni nebesni plani. Pošastno jim vibrira temne gribe. Ostra sapa jim cvileče žvižga iz nozdrvi. Hropeče jim diha ogromne prsi; valovito, visoko se dvigajo in se spet globoko pogrezajo, kakor razburjenemu jetičniku. Zakaj neprestano sviga nad njimi bič razsrjenega Gospodarja, bič, blesteč kakor najsvetlejši plamen, in jih ošvrkuje po bolestno vzpenjajočih hrbtih. In brez odmora jih priganja in podi bobneči, grozeči glas Gospodarjev.

Hrušč in trušč polni vse ozračje od vzhoda do zahoda, ves svet, kakor bi v divji grozi hrzali legijoni na smrt splošenih žrecev, kakor bi pekotali, škrobotali in ropotali z milijoni na novo podkovanih kopit po samih jeklenih cestah, votlo bobnečih, kakor bi brzela in drčala po teh jeklenih cestah dolga vrsta ogromnih, težko naloženih voz. Zdaj, čuj, jih vlečejo žrebi potčasneje, a venomer težko hropeč po strmih pobočju navzgor, Natočil si je najboljšega.

zdej besne v skoku, z divjo naglico z njimi navzdol, do kolese odskakujejo, kakor skala, ki grmi z gore, in udarijo s strašnim ropotom in topotom ob cesto.

Vsi divji so žrebi, vzpenjajo se v blazni grozi drug na drugega. Zdej, glej, je stopil eden na stran. Nagne se, kakor ogromna skala se zvali s ceste. Prevrne se enkrat, dvakrat. Divje bije okoli sebe z ogromnimi nogami. V obupnem naporu napenja in iztega zabrekli vrat, da bi se povzpел spet na pot, v vrsto med bežeče brate. A drveče krdelo vrvi brez milosti čezenj. Navzlic temu se ne da pomandrat. Sredi plašnega njihovega bega se hipoma prerine spet med nje. Plane z njimi naprej, potisne, kakor bi se hotel masčevati za neusmiljenost in krutost vseh vsaj na enem, najbližnjega soseda v stran, ga potlači pod se, pod vsa ta brneča, koatično ropotajoča kopita, ki se je pravkar še sam valjal pod njimi.

Dalje in dalje besni divja gozja. A glej, vedno nove trume prihajajo tam od mej neskončnosti. Brezmejne staje morajo stati tam, da bljujejo iz sebe tako nepregledna krdela.

Uničujoča je njih jeza čez deželo. Žvižgajoči dih iz njih drhtečih nozdrvi pripogiba dreve globoko na stran — kakor bi se nameravalo potuhniti pred besno druhaljo in se tako rešiti njih udarcev in žalostne smrti. Prazno upanje! Tu prelomi naval deblo, močno in obširno kakor krepak mož v oprsju — orjaški drvar prelomi s tako lahko slabotno vejo in skoraj niti ne občuti odpora. Tam udari goreči bič z udarcem, hitrejšim od brze misli, po močnem hrastu in ga zvije, kakor zvije kovač-orjak razbeljeno železno palico; igraje. S hruščem, kakor bi se podiralo nebo, treščijo širokovejnatega, ponosnega velikana ob tla...

A glej, na mračnem vozu za divjajočimi vranci sedi dekla božja, Nesreča. Naglo grabi z ogromnimi rokami svojo žalostno setev iz voza in jo seje čez deželo, gosteje, nego seje sejava proso. Ostro švisti in sika toča po razburkanem ozračju, kakor da so se odrgale vsem vrancem težke podkove in padajo žvižgaje, z neskončno naglico v globočino. Škrebeta kakor s stoterimi koščenimi prsti ob strehe, trka glasno in naglo ob stene in ob okna, da cingeta razdrobljeno steklo, klesti, trga mandra, bije, ubija, mori brez prizanesljivosti in brez usmiljenja.

Gorje zdaj deželi! Zdej grmi čez deželo sodba božja, da si ni bila zaznamovana v nobeni pratiki, niti v stoletni ne, ki je tebi, o kmetič, skoraj evangelij.

Gorje zdaj deželi! — Gori v vrhu prihi iz kleti kmet srednjih let, rdečega, mozolastega lica. Namesto na polje jo je zavlil gori proti vinogradu. "Kdo bo hodil na polje v takšni nori vročini!" — je modroval v žejni duši. Dobro uro je iskal doma ključ od kleti, srdit in preklinjajoč. Globoko v žito, ravno v največjo kad, ga je bila zakopala in skrila skrbna žena. Zakaj v vednih skrbih je zanj, v večnem strahu. Pa je prebrisanijši od žene. Čemu pa je mož! Voha, kje mora biti ključ. Ko ga prime vroče, bolno kopnenje po vinu, bi ga zavohal in izvohal, našel in izkopel, najsi bi bil skrit na dnu pekla.

Vsi domači so šli na polje. Naj delajo, zato "so na svetu! A on, gospodar si že sme privoščiti pristo in prijetno urico. Zato je prišel v drago pivnico. Res, po stranpoticah, po najozjih in najbolj zaratih mehkih je hodil, da ga ne bi kdo srečal in mu zalučal v obraz: "O Matija, ti pa v gorice? Ko je toliko dela!" Kakor težak udarec je tako vprašanje, nečasneje, a venomer težko hropeč po strmih pobočju navzgor, Natočil si je najboljšega.

Malu votlo sicer odgovarja sod, če potirka na dno z zakrivljenim prstom, a za nekaj časa bo že še.

Pa je sedel na stare, prašne, že precej pišive gantarje in privzdignil veliko ročko: "Na zdravje, Matija!" In je pil s slastjo in ves srecen, kakor zavziva dete mleko materinih prsi. Vmes je prigrizaval klobaso in črn kruh.

Kar ga vzdrami iz sreče in zadovoljstva trkanje ob streho, ob stene, škrebetanje na ilovnato podsteno ob kleti.

Polpijan je že, a nenadna grozna slutnja mu pretrese vse telo kakor huda mrzlca. Naglo odpahne velika, težka vrata. A komaj jih odpre, je v hipu trezen, kakor bi se mu bila blesteča toča vsula naravnost na omamljeno glavo in bi mu bliskovito izgnala vso omotico iz glave, vso sladkobno ginjenost iz srca.

Na kolena se zruši na ilovnata tla, visoko proti nebu dvigne roke:

"Usmili se nas, Oče nebeski! Kaj bomo prodali, kaj sami pili, s čim se živeli?"

Kakor ves srdit, da zasmejuje Boga, Gospodarja njegovega, ga udari veter z jezno pestjo v napete, razgaljene prsi. Dekla božja pa mu vrže v svoji jezi prgišče ledenih krogel naravnost v lice in v oči...

Spodaj v vasi zre iz hleva postaran kmet. Komaj je prihitel pred nevihto iz njive, kjer je oral. Naglo, s trepetajočo roko je izpregel konje, ki so cepetali nemirno in plašno. Položil jim je sena, zdaj stoji kakor okamenela Lotova žena ob na stečaj odprtih vratih in strmi na dvačlice. Belo je od toče. Gleda — in sam ne ve, kdaj mu privro iz oči solze. Kaplja za kapljo mu polze po suhem, razkavem licu. Kdaj že ni jokal! Danes joka; brez glasu; srce joka, ihtj duša, duša močnega, trdega moža.

"Kaj bo z dolgom? Upal sem, da letos precej odplačam. A zdaj?"

V koruzi na njivi nad vasjo pleje in žanje gospodinja, mati kope otrok, izsušena od dela, skrbi in trpljenja, pred časom postarana.

Ves čas, odkar je zaslišala iz daljave prvi zamolkli šum prihajajoče nevihte, se je s strahom ozirala v višave... "Samo toče nas varujta, ljubi Bog in Devica Marija!"... V duhu je gledala pred seboj sedem otrok, večinoma še nezmožnih za resno delo, a vedno lačnih, in je v srčni tesnobi molila očenaš za očenašom.

Kar padejo prve kaplje dežja, vmes debeli beli orhi. Tedaj prebledi, kakor bi pogledala nenadoma sami smrti v prežee, strašne oči... "Bo li res?"... Vsa moč ji naenkrat splahiti iz rok in telesa. Niti prav zavratni se ne more v prvem hipu. Šele ko jo toča že klesti po glavi, plane pokoncu. S srpom v roki, jokaje, beži na konec njive. Cesta se vije tam dolj v vas. A do vasi je daleč, toča se siplje kakor zrnje skozi redko rešetko, če ga trese močna roka.

Ob cesti stoji slabotno grmičevje, skrivljeno, vijugasto trnje. Pod to slabo streho počuene. Kakor preganjena ranjena zver zvije slabotno telo. Glavo skrpi pod najbolj košate veje, da bi debele ledene krogelje ne padale s tako močjo na njo. A kmalu n ina vejah lističa več. Tedaj si odpne, le nekako polzavredno predpasnik, ga zvije in ga položi na glavo. "Sicer me še ubije!" (Dalje prih.)

Franka je prišla iz farne domov, njen ljubček pa jo je vprašal:

Franka, oh kako si ogorela, kar rjav obraz imaš.

Franka: — Oh, ne verjemi mi Pepček, saj ni res, kar ti trdiš; vzpabila sem doma — na obrazni prašek.

V OBVESTILO CELI NASELBINI!

Vsem cenjenim rojakom Slovincem in Hrvatom naznanjava, da sva prevzela dobro znano

RESTAVRACIJO

IN

PRODAJALNO MENKIH PIJAČ

NA

6702 ST. CLAIR AVE.

Kdor želi in vpošteva DOBRO KUHINJO in prve vrste hladilne pijače, bo gotovo postal naš stalen obiskovalec.

Se priporoča za prijazno in gostoljubno postrežbo

ANT. KOLENC & ALOJZ GLAVAČ

6702 ST. CLAIR AVE.

VSAK PAR ČEVLJEV

V NAŠI TRGOVINI JE ZNIZAN.

V zalogi je še mnogo velikosti oxfordov za moške in ženske toda svetujemo vam, da pricnete kupovati zgodaj, ako hočete, da vam je mogoče dobiti pravo velikost.

Kar se tiče čevljev z gornjim delom, imamo vse velikosti in širokosti za celo družino.

POMNITE NAŠE CENE:

\$7.00 do \$8.00 vrednosti, po...\$5.85
\$9.00 do \$11.00 vrednosti po...\$7.85
\$12.00 do \$15.00 vrednosti...\$9.85

Ako kupite več parov čevljev pri

THE ZAK BROS. CO.

6204 St. Clair Ave.

ste storili previden korak.

THE HOME OF THE BARGAINS

Vsak teden novi Špecijali

POSEBNOST ZA TA TEDEN

Moški \$4.00 čevlji	Zenski beli platneni čevlji
\$2.98	in solni
Moški 25c nogavice	\$1.98
14c	PAZITE NAŠE RAZLOŽ-
Moški platneni \$3.00 čevlji	BENO OKNO VSAK
\$1.89	TEDEN!

THE HOME OF THE BARGAINS

717—719 East 152nd Str.

Cela zaloga čevljev po tovarniških cenah!

Poslužite se te čudovite prilike in obujte celo vašo družino — zadovoljno se bo smehljala vaša denarnica in strah visokih cen bo izgnil. — — — — —

V zbirki so najnovejši kroji za moške, ženske, fante, dekleta in otroke. Resnična usnja — črna bela in rujava.

TOVARNISKE CENE! TOVARNISKE CENE!

JOHN DEBELJAK,

580 E. 152nd St.

Telefon — Wood 132-K

LOKALNE NOVICE

— Lester Hilton iz 2235, vzhodna 40. cesta, pravi, da ne bo več napajal lačne in tolažil žalostne, kajti nazadnje je človek sam žalosten. Njemu se je namreč dogodilo to: Bil je na deveti vzhodni cesti nekje, kjer je šel v neko trgovino, da si privoščih mehke pijske. Tam je srečal dva neznanca, ki sta mu potožila, kakor slabo jima gre in da nimata niti prenočišča. Lester pa je imel dobro srce in iznajdljivo pamet. Nasvetoval jima je, da naj gresta z njim, bo že na kak način preskrbel, da bodo spali vsi trije skupaj. In šli so, pa niso prišli na njegov dom, kajti že malo vstran od tiste trgovine, sta ga položila na tla, mu vzela \$110 v denarju, in uro, ki je bila vredna 130 dolarjev. — Stem se konča povest.

— Okoli petdeset novih volilnih okrožij bo organiziranih v Clevelandu radi volitev, katerih se bodo vdeleževale tudi ženske. Sicer se še ne ve, če bo splošna ženska volilna pravica že ratificirana do 3. novembra, ko se bodo vršile predsedniške volitve, toda vseeno bo mesto dobilo nova volilna okrožja. Tudi ženske se bodo morale registrirati, neoziraje se na to, če je amandment sprejet ali ne. Odvisno je pač od države Tennessee in North Carolina.

— Devet žensk je bilo na policijskem sodišču. Obsojene so, da so sprejemale ukradeno blago, katerega so prinašali moški. Da so dobili te ženske, je moral policija preiskati hišo na 37. vzhodni cesti, kjer so našli za \$200 blaga, ukradenega iz neke trgovine na Woodland cesti.

— John Bogus iz 2875, vzhodna 115. cesta, avtomobilski voznik, je bil kaznovan pri sodišču — 30 dni v zapor in 50 dolarjev kazni. Imel je namreč to veliko nesrečo, da se je zaletel s svojim avtomobilom v avtomobil jezičnega dohtarja ali advokata, Frank Boldžurja. — Ali se kaj čudite, da ga je advokat ugnal s svojim jezikom.

— J. Tatomir ima trgovino na 1023 vzhodna 79. cesta. Včeraj dopoldan pa sta prišla k nje mu dva mlada fanta, ter zahtevala en vratnik. Kupila sta ga, ko pa je Tatomir dajal nazaj drobiž, ga je eden izmed njih udaril po glavi z ročajem od samokresla. Tatomir je padel na tla nezavesten. Roparja pa sta odnesla \$125.00 v denarju. — Njegova žena je slišala ropot, prihitela v trgovino, kjer je našla moža nezavestnega, ko sta od trgovine tekla mlada dva roparja.

— Clevelandška mestna uprava zelo zanemarljivo svoje delo. Nekateri slovenski hišni gospodarji se pritožujejo, da morajo kuhinjske ostanke voziti vsi v jezero, ali kam drugam, če hočejo, da ni preveč duhov okoli hiše. Tudi na drugih vzhodnih cestah se pritožujejo baš tako.

— Mrs. Stella Butinski je tožila svojega moža pred sodnikom, izpovedujoč, da jo je večkrat natepel. Sodnik ga je poslal v zapor za 30 dni, toda s pogojem, da bo izpuščen na koncu prvega tedna, ako se bo dobro obnašal.

— Tudi Steve Bodnar iz 9520 Buckeye Rd. hoče razporek od svoje žene. Za vzrok navaja sumnjivo, ki gre v prilog njegove žene, katere je po njegovem mnenju nasula gramofonskih igel v juho, kar je spravilo njega pozneje v — bolnišnico, kjer so mu jih pobrali iz želodca. — Ženka pa pravi, da to ni res.

— Našli so 20-letno Vivian Patterson na 898 vzhodna 76. cesta, privezano na postelji. Imela je zvezane noge pod kolena, ter robce čez usta. Našel jo je neki grocerijski razvažalec. Kdo je to naredil, ne pove poročilo. Da bi pa neznanec

imel namen ukrasti kaj, to se tudi ne sumi, kajti ni se dotaknil denarja v predalu.

ZAPISNIK.

I. zapisnik posvetovanja za ustanovitev telovadnega odseka pri društvu (Slovenski Sokol) v Cleveland, Ohio, kateri se je vršil v sredo 14. julija, t. l. v prostorih Slovenske Narodne Citalnice.

Pri sestanku so bili navzoči sledeči rojaki: Frank Kunstel, Lijo Čampa, Alb. Filipič, Frank Jaksic, Anton Rovar, Joe Petrich, Valentin Sever, Anton Kovačič, John Filipič, Tom Samsa, Ferd. Belaj, Anton Šabec, Frank Hudovernik.

Za načelnika je bil izvoljen br. Frank Jaksic. Za zapisnika za naraščajočo letošnji odsek začasno br. Frank Hudovernik. Seje in posvetovanja se bodo vršile vsako sredo v Citalniških prostorih ob 8. zvečer. Telovadne dneve se je določilo za telovadce vsak ponedeljek in četrtek.

Poleg vsega tega je bil izvoljen odbor treh bratov: Frank Kunstel, Anton Šabec in Anton Rovar, da se skliče odbor društva Slovenskega Sokola, da se dogovore glede sprejema članov bivega društva Jugoslovanskega Sokola, ker nekateri mislijo pristopiti kot podporni člani, redni člani in izvršujoči člani.

Več bolj natanko bo pojasnjeno, po seji društva Slovenski Sokola. Telovadba se vrši na prostorih društva S. S. na vogal Glass ave. in 61. ceste.

Zapisnikar.

DOPIS.

V Collinwood še vedno živimo. Delamo, kjer moremo, samo, da naše društveno življenje napreduje in gre svojo začetno pot. V skupnosti delamo, kakor tudi pri posameznih društvih. Navdušujemo eden drugega, tako da gre pot proti cilju, katerega imamo začetnega pred seboj.

Društvo Leon Tolstoj priredi dne 25. julija veliko zabavo in veselje v Jugoslovanskem domu, v Euclid, Ohio. Zopet se bo dobilo tam dosti zabave za stare in mlade. Na dvorišču, okoli Doma se bodo igrali različne igre, kakor zbijanje različnih figur, metanje topovske kroglice v nagra, lovišče divjačine na prostem. V dvorani bo ples, in kakšen, tega ne pove mo preje, da pridete sami, in poiskujete ta ples prav sami. Obeta se nam, da bomo imeli takega igralca, da ga nobeden ne prekosil.

S tem se občinstvu prijazno naznanja, kakortudi vsem članom društva, da bodo vedeli opoštovati glede naše veselice, katere uspeh se pričakuje zadovoljiv in vesele. Stem je tudi povedano, da ne bo kdo oporekal, da ni vedel, da priredimo to veselico. Povejte vašemu prijatelju, da naj gre z vami na dan 25. julija v Jugoslovanski dom v Euclid, Ohio.

— Pepca, koliko si pa stara? — Osemnajst jih bom še pred pustom.

— Pepca, ti ne šteješ leta, ko si posla krave. Prišleje ti ste, pa boš petindvajset let stara, je pojasneval Ahlinčev Frančelj.

Novica: — Sinoči je šel spat zdrav in krepak, a danes zjutraj se je zbudil mrtev. Pogreb se vrši — že jutri.

V naselbinah je umrl spoštovan mož. Urednik lista mu je hotel celo priporočiti mater zemljo, pa je zapisal na koncu poročila: ...lahka mu bodi ameriška — zemlja. (Hotel je reči: zemlja, toda med z in ž je samo toliko razlika, da eni stiščijo, a drugi je brez nje.

Žensko delo in družinska sreča.

Delavskemu departamentu v Washingtonu so v času vojne priklopili tudi urad za ženske.

Ta urad je kongres pred nedavnim časom potrdil kot trajno odredbo. — Med številnimi uradnimi departamenti bi bilo komaj mogoče dobiti kak drugi departament, ki bi tekom zadnjih treh let v tem, za kapitalizem tako kritičnem času, nudil kapitalizmu tako važne usluge kot ravno delavski departament, posebno odkar se je nahajal pod vodstvom tako zvanega delavskega voditelja Wilsona.

Način, kako je zastopal napram kapitalu interese dela, je bil za slednjega naravnost neprecenljiv. — Zakaj bi mu torej ne poveril kongres tudi zastopstva interesov ženskih delavcev.

Ustvarjen je bil urad za ženske, da mobilizira po celi državi njih delavno silo. S kakšnim uspehom je bilo kronano to podjetje, nam kaže poročilo, katero je objavila pristojna tega meseca predstojnica tega urada, Miss Mary Anderson.

Soglasno s tem poročilom je v Druženih državah 12 milijonov delavk.

Prorokovala je nadalje, da bo census za leto 1920 pokazal, da dobavljajo ženske tretjino delavski zaposlenega prebivalstva dežele.

Miss Anderson ne pričakuje nobenega skrajšanja tega visokega števila delavk. Predstojnica ženskega urada očitno razume namene kongresa pri ustvarjanju tega urada ter si je za namene gotovo prisvojila. Obstajali so v pomnožitvi in kapitaliziranju delavskih sil, ki niso bile zaposlene.

Z velikim prepričanjem izjavlja, da ne škoduje to zaposlenje žensk v industriji družinskemu življenju niti v manjši meri. Trdi nasprotno, da je treba poročene ženske bodriti k delu izven hiše, ker na ta način zamorejo povečati dobroto družinskega življenja. Po mnenju Miss Anderson ni mogoče ženske doma sploh nobene opravila, ker opravljajo stroji skoraj vse hišne posle.

Ta učena gospodična pa nam ne pove, če bodo v doglednem času tudi stroji izdelovali človeški naraščaj ter ga vzgajali. Ali pa si mogoče predstavlja žensko bodočnost z otrokom privezanim na hrbet ob strani svojega moža v prašni delavnici, zaduhlem premogovniku ali pa na vročem solcu na polju?

Ali mogoče misli, da se bo lahko tudi otroke, kakor hitro bodo mogli hoditi, vpreglo v jarem, v nadaljno povijanje družinskega blagostanja?

O tem nam ne pove Miss Anderson ničesar.

Mnenja pa je, da je izpremenitev ženskega urada iz začasnega v trajno napravo omogočila delavskemu departamentu uveljavljanje dalekosežni program za izboljšanje delavskih razmer pri ženskah. Potenzati se hoče za isto plačo za ženske kot jo dobijo moški, za omejitve delavnih ur in prepoved nočnega dela.

Pred kratkim pa je vpriporil industrijalni oddelek Y. W. C. A. po celi državi in na temelju vladnih poročil preiskavo glede plače, ki jo dobivajo ženske.

Uspehi te preiskave so pokazali, kako more ženska prispevati k družinski sreči in zakaj se kapital tako zelo poteza za razširjenje ženskega dela na širša polja.

V Philadelphiji zaslužijo ženske v candy-tovarnah povprečno po deset dolarjev na teden, in v slabih časih pade ta plača na pet dolarjev. Tennessee je znašala povprečna plača ženske leta 1918 le devet dolarjev na teden in v

Massachusetts je znašala manj kot 14 dolarjev na teden.

Izmed 33.000 žensk v državi New York jih je zaslužilo leta 1919 deset odstotkov manj kot šest dolarjev na teden, 53 odstotkov manj kot dvanajst dolarjev in 68 odstotkov manj kot štirinajst dolarjev na teden.

V državi Michigan je znašala povprečna plača nad 56.000 žensk le trinajst dolarjev na teden. Deklice v prodajalnah so zaslužile povprečno enajst dolarjev na teden.

V Californiji je znašala plača v industrijah zaposlenih žensk leta 1916 in 1917 le deset dolarjev na teden.

Tako je najti v vseh državah tisoče in tisoče žensk, ki delajo trikrat ceneje kot pa možiki in sicer ob času največje prosperitete, kar jo je kdaj videla Amerika.

Če bi se število zaposlenih žensk povečalo od dvanajst na štirinajst milijonov ter določilo sedanje plače kot standard plače, potem bi si ženski urad delavskega departamenta pridobil dobro voljo izkoriščevalcev za vse bodoče čase. Govoriti o ženskem delu kot o sredstvu za povijanje družinskega blagostanja vsprski takih razmer in takih plač, tega je zmožna le lakajška duša človeka, ki služi kapitalističnim interesom.

Nadaljevanje iz 2. strani

Vsled "preobilice" dela je mogoče, da je neki Viljem Budin (od brzojavne čete) že od 28. februarja 1920 v ljubljanskem preiskovalnem zaporu, pa še ni bil niti enkrat zasilan, neki Janko Cehovin od 45. pešpolka pa, ki je tudi že en mesec v zaporu, še tudi ni bil zasilan, trdi, da sploh ne ve, zakaj je zaprt, njegov zastopnik, odvetnik dr. Tavčar ml. pa pravi celo, da je Cehovin nedolžen, ker so pravi krivci že pod ključem!

Tako brzi je torej potek preiskav! Ta čas pa so vojaki — bili krivi, bili nekrivi — zaprti v smrtdljivih ječah stare šentpeterske vojašnice v Ljubljani. V zmislu predpisov ne dobivajo nikakršnih prejemkov: edinole — hrano! Častniki ne dobe sploh ničesar, ne oni sami, ne njihove rodbine!

Zaprti so vsi raztrgani. In ko je pred nekaj časa poveljnik dravske divizijske oblasti, "pri-ljubljani" general Smiljančič inspiciral zapore, videl vojaka, ki je imel prilično lepo bluzo, je bil ogorčen radi tega, meneč, da so zaprti vojaki lahko nagli! In sudski kapetan Nikolč je bil pri neki priliki skrajno ogorčen, ker je zapazil, da spijo ti vojaki na posteljnjakih, mesto na golih tleh!

Med zaprtimi je vedno več spolno bolnih. Če pošlje zdravnik koga teh bolnikov v bolnico, vrne ga bolnica neozdravljene v zapore — in tamkaj ogroža bolnik zdrave!

V zadnjih tednih se je dogodil sledeči slučaj. Neki Brilly iz Kranja, radi živčne bolezni v trajno napravo omogočila delavskemu departamentu uveljavljanje dalekosežni program za izboljšanje delavskih razmer pri ženskah. Potenzati se hoče za isto plačo za ženske kot jo dobijo moški, za omejitve delavnih ur in prepoved nočnega dela.

Pred kratkim pa je vpriporil industrijalni oddelek Y. W. C. A. po celi državi in na temelju vladnih poročil preiskavo glede plače, ki jo dobivajo ženske.

Uspehi te preiskave so pokazali, kako more ženska prispevati k družinski sreči in zakaj se kapital tako zelo poteza za razširjenje ženskega dela na širša polja.

predložiti, ker ni imel pri roki niti potrebnih podatkov, niti svojega računskega narednika, ki ga je zahteval. Vsled razburjenja nad nedogledno dolgotrajno preiskovalnega zapora je dobil Brilly zopet živčni napad in je ušel iz ječe. Ko ga je žandarmerija čez kake tri tedne našla nekje v hribih in ga zopet oddala v zapor, ga je vojaški zdravnik preiskal in odredil, da ga oddajo takoj v vojaško bolnico na oddelek za živčno bolne. To pa se ni zgodilo — ker take bolnice vojaštvo v Ljubljani nima ...

Take so torej v kratkih potezah očrtane vojaško sodne razmere pri nas na Slovenskem, specijelno v Ljubljani! Imamo povoda domnevati, da so v Zagrebu še slabše!

Karakteristično je tudi, kako razlagajo vojaški juristi zadnje tri ukaze o vojaški amnestiji, ki so mimogrede omenjene tehnično tako pomanjkljivo sestavljeni, da vojaškim juristom pač niso v čast!

Eden teh ukazov govori o amnestiji krivic, ki so že v preiskavi, drugi pa o njih molči. Vojaški juristi si niso na jasnem, kaj naj v konkretnih slučajih ukredujejo. Posebno aktualno je to vprašanje — recimo — pri krivičnih lanske mariborske vojaške pobune. Nekateri pun-tarji so že obsojeni — ti bi torej pod amnestijo ne spadali, nekateri pa so še v preiskavi — na te pa bi se amnestija nanašala. Ali ni takšna razlaga u-kaza o amnestiji nezmisljena?

A najzanimivejšje je, kako tolmači ukaz o amnestiji že imenovani g. Vesović, sudski referent 4. armijske oblasti v Zagrebu. On pravi, da velja ukaz o amnestiji le za one vojaške, ki so bili sojeni na podlagi srbskega krivičnega zakona — da torej ni vporabljen za one nesrečnike, ki so bili še pod veljavnostjo bivšega avstrijskega voj. kaz. zakona obsojeni. In tako tolmači g. Vesović ukaz kljub temu, da je v ukazu izrecno rečeno, da se nanaša na celokupno vojsko!

Gospod minister! Mislimo, da bode, ko prečitete to interpelacijo, z nami vred ogorčen nad nezastisljivimi razmerami, ki smo jih tu le deloma opisali; da so razmere še slabše, kakor smo jih opisali, ne dvomimo, a žal — težko je zaslediti vse nepravilnosti, ki jih vojaške oblasti zagreše.

Vprašamo Vas zato, gospod minister!

1. Ali so Vam vojaško-sodne razmere v prečanskih krajih, posebno v Sloveniji znane? Ali ste jih voljni izboljšati?

2. Ali so Vam znane v tej interpelaciji opisane protizakonitosti, nerednosti in neodpustnosti?

3. Ako Vam niso znane, ali ste voljni s takoj o njih informirati?

4. Ali ste voljni poskrbeti, da se opisane protizakonitosti, nerednosti in nedopustnosti in pa tudi druge, ki jim bodeta ob priliki preiskave zasledili, nemudoma odpravilo?

5. Ali ste voljni označiti nam krivce opisanih razmer in ali ste voljni eksemplarično kaznovati krivce ne glede na njih čin?

V Belgradu 16. junija 1920.

TEŽAKI

Za delo na dvorišču in v tovarni. Preskrbijo se stanovanja. Zglasite se osebno ali pišite EMPLOYMENT DEPT.

Columbia Chemical Company.

BARBERTON, O.

(166-72)

MALI OGLASI

HIŠE NAPRODAJ!

Naprodaj je hiša za tri družine, spodaj grocerijska trgovina. Hiša je zelo na lepem prostoru na 1333 E. 53rd St. in vogalu Standard Ave.

Druga hiša je naprodaj na 6026 Glass Ave. Hiša za dve družini z 9. sobami.

Pozive se na 1333 E. 53rd Street. (164-68)

AVTOMOBIL NAPRODAJ!

Avtomobil za 7 oseb, Studebaker, 1916 model, se prodaja. Vprašajte na 1051 Addison Rd. (zvečer) Geo. Kuhar.

(166-68)

V OSKRBO SE VZAMETA dva mladoletna dečka. Zglasiti se je v upravnistvo tega lista za vse podrobnosti. (167-69.)

MESARSKI POMOČNIK, odrasel ali mlad fant dobi delo takoj. Plača po dogovoru. Zglasiti se je takoj. Frank Marinčič, 542 East 152nd St. (167-69.)

PRODA SE še skoro nov šotor (tent). Ker ga ne rabim se prodaja poceni. Zglasiti se je na 542 East 152nd St. (167-69)

KJE JE FRAN PLUT?

Zglasij naj se pri sestri na 1119 East 72. cesta. Cleveland, O. (167-68)

AKO GREŠ PO ST. CLAIRJU,

NE POZABI obiskat FRANKA, kjer te pošteno postreže in sprejme po domače. Na razpolago imam raznovrstne neopojne pijske, izvrstne kvalitete smotk.

Posebnost za toplejšje vreme — SLADOLED —

Vse to dobiš pri dobro znanim rojaku

FRANK KUNSTELJU

6117 St. Clair Ave.

MOŠKI

Tu je vaša priložnost. V naši prodajalni sili, potrebujemo dva ali tri živahne Slovence. Zakaj bi delali v tovarni, ko zaslužite mnogo več denarja ako se ne strašite dela, in ako se priklopite živahni organizaciji, ki prodaja imetja ob karni črti. Kupčevalcem se da razne prednosti pri gradnji in prodajalcem se da vsa mogoča pomoč. Potratite par minut časa in se oglašite pri nas. Odgovarjajočim osebam se plača stalna plača in provizija.

Zglasite se pri

Mr. Billings,

220 do 226 Hickox Bldg. Vogel East 9. ceste in Euclid Avenue.

Izredna priložnost.

PRODAJALCI

delnic

"MERIT MOTOR CO."

v Cleveland, O. se iščejo za vsa mesta in trge. Skušnja ni potrebna. Mi vas bomo podučili, da boste delali večji denar NA TEDEN nego ste dobivali doslej NA MESEČ.

Pojdite k

Mr. H. J. BERGER, PRESIDENT

med 9. in 12. uro dopoldno.

433 Guardian Bldg.

Ako hočete kaj kupiti, pošluite se oglaševanja v našem listu. Za par centov, ki jih potrošite za oglaševanje se boste zadovoljili. Kupčija bo gotova in zanesljiva.

DOBRA KUCHARICA

se sprejme takoj v restavracijo. Samo zmožnim se je zglašiti. Dobra plača. Pozive se pri Jos Milavec, 6110 St. Clair Ave.

HIŠE NAPRODAJ.

Nove hiše po 8 ali 10 sob, za dve družini; vse moderno urejene; kopališče, furnez, elektrika. Cene tem hišam so \$6,000 do \$8,500, gotovine \$2,000.

Nove hiše za eno družino po 6 sob, kopališče, furnez, elektrika, gotovine samo \$1,000. Prodajamo tudi farme vseh velikosti, kakor tudi lote na lahka odplačila.

Vprašajte na

15813 Waterloo Road.

pri

J. KRALL in D. STAKICH

ODDAJO SE TRI SOBE za malo družino. Zglasiti se je na 382 East 162nd St.

KADAR SE VAM raztrga obleka, je potreba, da se vam zamenja, pokrpa in očisti. Tedaj se oglašite pri meni. Ne delam več za trgovino Belaj in Močnik, ampak oglašite se na mojem stanovanju: LOUIS KOZUH—6708 Bonna Ave. (166-68)

SLOVENSKA GROCERIJA

se prodaja. Natančnosti se pozive na 6626 St. Clair Ave. (167-172)

DRUŠTVO NAPREDNI SLOVENC

VINCI ST. 5 S. D. Z.

Iz društvenega urada se vas tem pojmom opozarja vse članke tega društva na prihodnjo sejo, katere bode v nedeljo dne 18. t. m. v navadnih prostorih S. N. Doma, ter se vas vse vladno vabi za polno število vdeležbo. Na dnevnem redu je več važnih vprašanj za rešiti v korist društva in pregled polletnih društvenih računov. Dalje se vas opominja vse tiste kateri imate še svoje mladoletne otroke za vpisati v mladinski oddelk, da jih prej ko mogoče vpišete, ker takoj ko bo dopolnjevanje zahtevano število se prične z rednim poslovanjem.

Bratski pozdrav.

GEO. TUREK, dr. tajnik

A Vacation Trip That Satisfies

That summer will soon be here and with it the joy of a vacation trip. Where are you going? The Great Lakes is the most particular and experienced travelers on business and pleasure trips. The Great Lakes Steamers embody all the qualities of speed, safety and comfort, the freedom of the decks, the cool, refreshing lake breezes, D. & C. a Service Guarantee, Daily Service May 1st between Detroit and Buffalo, Leave 6:00 P. M. Arrive destination 9:00 A. M. Daily Service April 1st between Detroit and Cleveland, Leave 11:00 P. M. Arrive destination 6:15 A. M.

MACKINAC ISLAND

Service June 14th to Sept. 14th. 3 trips per week June 14th to July 12th, July 1st to Sept. 14th, 5 trips per week.

Between Detroit and Buffalo Use Your Rail Tickets

Send 2c Stamp for Illustrated Brochure and Map of Great Lakes. Address: L. G. LEWIS, G. P. A., Detroit, Mich.

DETROIT & CLEVELAND

NAVIGATION CO.

A. A. SCHWARTZ, President and General Manager

J. T. SMITH, Vice-President

LIBERTY BONDI IN VOJ NO VARČEVALNE ZNAMKE

Prodajte sedaj. Mi plačamo v gotovini takoj. Simon, zanesljiv prekupevalec, soba 216 Lennox Bldg., drugo nadstropje. Vzemite vzpejajo. Vogel deveta cesta in Euclid dave, nad Singer Sewing Machine Co. Odprto do 6. ure zvečer.